

dossier didàctic

EL LADRÓN DE BICICLETAS (Ladri di biciclette)

#ServeisEducatius
#FilmotecaEscoles

Filmoteca
de Catalunya

 Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura

A partir de 6è de Primària

contingut

INFORMACIÓ PRÀCTICA

| PÀGINA 2

FITXA TÈCNICA
CONCEPTES CLAU
SINOPSI
LA CRÍTICA DIU

PER A REFLEXIONAR

| PÀGINA 4

PROPOSTA D'ACTIVITATS

| PÀGINA 5

ANÀLISI

Context

Llenguatge cinematogràfic

Narrativa

ACCIÓ

REFLEXIÓ

COMPLETEU EL VISIONAT

| PÀGINA 9

Informació pràctica

EL LADRÓN DE BICICLETAS (Ladri di biciclette)

FITXA TÈCNICA

Direcció: Vittorio de Sica

Guió: Cesare Zavattini, Vittorio De Sica, Gherardo Gherardi, Suso Cecchi D'Amico, Oreste Biancoli, Adolfo Franci, Gerardo Guerrieri (Novel·la: Luigi Bartolini)

Música: Alessandro Cicognini

Fotografia: Carlo Montuori

Interpretació: Lamberto Maggiorani, Enzo Staiola, Lianella Carell, Gino Saltamerenda

Producció: Itàlia

Any: 1948

Duració: 93 min.

V.O: Itàlia

Apta per a tots els públics

CONCEPTES CLAU

Neorealisme - Postguerra - Roma - Bicicleta
Infantesa - Família - Pobresa - Atur - Robatori
Dignitat - Desigualtats econòmiques - Relació
pare/fill

SINOPSI

Drama sobre els temps oficials de la postguerra i les vicissituds d'un home per aconseguir recuperar la bicicleta que li han robat, i que li permetria tenir una feina –l'única manera de sobreviure en temps difícils. És un títol cabdal de la història del cinema. Entre els nombrosos premis aconseguits per la pel·lícula, destaca l'Oscar de Hollywood al millor film estranger.

LA CRÍTICA DIU

El ladrón de bicicletas és una pel·lícula de tal simplicitat i tan directa que sembla com si no hi hagués res entre l'espectador i la mateixa experiència. Vittorio De Sica va aconseguir aquest intens realisme a través d'una exquisida elecció del repartiment i d'un desig d'explicar, com va dir, una «història simple i humana». No obstant això, en certa manera sorprenentment, hi va haver set guionistes que van participar en la seva elaboració –Zavattini era l'únic acreditat, tot i que entre els altres que van treballar en el guió s'hi troben Oreste Biancoli, Suso Cecchi d'Amico, Adolfo Franci, Gherardo Gherardi, Gherardo Guerrieri i el mateix De Sica.

Van canviar lliurement gran part de la novel·la en la qual es basava. Per exemple, en l'obra original, el protagonista va a buscar la seva bicicleta robada en una altra segona bicicleta que tenia per a casos d'emergència. Vittorio De Sica, consumat actor, va utilitzar a no professionals, que va descobrir gràcies a un estrany instint per al talent i a una tenaç persistència. De Sica li va donar un paper a Lamberto Maggiorani, un obrer, quan aquest va portar al seu propi fill a la prova per al paper de Bruno. Lianella Carell, una periodista, va obtenir el paper de dona de Maggiorani

Informació pràctica

EL LADRÓN DE BICICLETAS (Ladri di biciclette)

quan va anar a veure a De Sica per fer-li una entrevista. Enzo Staiola, que va interpretar el paper de Bruno, va ser descobert per De Sica mentre contemplava el rodatge de la pel·lícula.

De tots va extreure interpretacions que són desconsoladores però sense autocompassió. No és una pel·lícula culta, ni tan sols convencionalment dramàtica, però el seu sentit de la vida, capturat en les seves relacions exquisidament retratades, va fer que el realisme italià fos comprensible per al gran públic. De Sica va dir: «A Itàlia habitualment els homes surten amb els seus fills. Els fills parlen amb els seus pares, es converteixen en confidents, i molt sovint deixen de ser nens per tornar-se "petits homes". Penso que això és universal». Quan es va estrenar, *El ladrón de bicicletas* va ser atacada pels seus compatriotes per totes bandes, des de la premsa de dretes per la seva ofensiva visió de la Itàlia de postguerra, i des de la premsa d'esquerres per mostrar desesperació en lloc de revolució. No obstant això, el món en general la va acceptar, i va aconseguir l'Òscar a la millor pel·lícula estrangera en 1949.

Las 100 mejores películas. John Kobal (ed.). Madrid: Alianza, cop. 1990.

“

Hi ha una cura per a tot. Excepte per la mort.

”

ANTONI RICCI (PERSONATGE)

La Gran producción de

VITTORIO
de SICA

Proposta d'activitats

ANÀLISI

CONTEXT

El ladrón de bicicletas pertany al moviment cinematogràfic anomenat Neorealisme, característic de la filmografia italiana dels anys 40 del S. XX. Itàlia es trobava, després d'anys de dictadura feixista i després de la II Guerra mundial, en una situació devastadora de pobresa, falta de recursos i treball. Aquest context històric també influeix en la forma de fer cinema: s'intenta filmar d'una nova manera, cercar un realisme absolut i denunciar els problemes socials i les injustícies. Es treballa amb pressuposts molt baixos i es roda al carrer, amb escenaris reals. Busqueu més informació sobre aquest moviment cinematogràfic.

Roma, ciutat oberta (Roberto Rossellini, 1944-46), va ser la primera gran obra mestra del neorealisme. Citeu d'altres films i directors.

La pel·lícula es va estrenar a Espanya durant la dictadura franquista, on tots els films havien de passar per la censura. *El ladrón de bicicletas* també s'hi va veure afectat. La censura, en el doblatge del film a l'espanyol, va introduir una veu en off que no existia en l'original i que modifica el final. [Veieu-lo](#) (LINK 1).

La veu en off ressalta la fe i la solidaritat cristiana. En canvi, en l'original l'Antonio i el seu fill caminen en silenci, no hi ha veu en off. [Veieu](#) (LINK 2) el final original sense censura (a partir del minut 6). Com modifica el final aquesta veu en off? Quins sentiments ens transmet el final original i quines conclusions traiem amb la versió de la censura espanyola?

Investigueu sobre la censura franquista en el cinema. També podeu consultar els vídeos i el [catàleg de l'exposició Multiversions](#) (LINK 3) produïda per la Filmoteca de Catalunya.

En relació amb el que heu parlat, reflexioneu sobre la importància de veure el cinema en la seva versió original.

Proposta d'activitats

ANÀLISI

LLENGUATGE CINEMATogrÀFIC

El fet de rodar amb actors no professionals, sense decorats ni llum artificial redueix els costos de filmació, però, a més, busca un estil determinat. Descriviu-lo.

A quin gènere cinematogràfic creieu que pertany el film? Podem dir que és un drama social? Una tragèdia? També s'ha dit que és una crònica tan verídica d'una certa realitat social que es podria apropar al documental social. Hi esteu d'acord? Busqueu la definició de documental i veieu què encaixa i què no.

En aquest film hi predominen els plans generals i primers plans dels personatges principals. Fixeu-vos que la majoria dels primers plans del pare són contrapicats (la càmera es col·loca a baix mirant a dalt) per emfatitzar el punt de vista del fill. Busqueu alguna escena amb aquest tipus de pla i analitzeu-la.

Mireu dues imatges d'*El ladrón de bicicletas* i *El chico* (Charles Chaplin, 1921). Quines semblances hi trobeu? I diferències? Descriviu-les. Si veieu les dues pel·lícules podeu parlar-ne a l'aula amb més profunditat.

Fixeu-vos en la música. En termes generals ens transmet tristesa, desesperança. Al final de la pel·lícula, quan Antonio està pensant a robar la bici, la música ens ho avança de manera amenaçadora. Però també hi ha alguna escena en interiors on veiem bandes de música tocant. Quin estat d'ànim ens transmeten?

NARRATIVA

La història està explicada des del punt de vista del fill. Per què? A banda dels plans contrapicats, com ho detectem? Poseu-ne exemples. Si fos explicada des del punt de vista de la mare, per exemple, com se'ns mostraria la història?

Antonio enganxa cartells de cinema al carrer. La pel·lícula del cartell d'aquest fotograma és del 1946, contemporània al film. Sabeu quina és? Per què creieu que el director ha escollit el cartell d'aquest film?

Proposta d'activitats

ANÀLISI

Fixeu-vos en la importància de la relació entre el pare (Antonio) i el fill (Bruno). Descriviu-los a tots dos. Com són? Com creieu que se sent l'Antonio? Quins sentiments creieu que té en Bruno respecte al seu pare? Mireu l'escena on Antonio pega el seu fill. Com reacciona en Bruno? Per què creieu que el pega i què fa per disculpar-se? Enteneu les seves actituds?

Mireu aquesta escena (LINK 4) del restaurant. Què menja el Bruno i què l'altre nen ric? Per què existeixen aquestes diferències? Creieu que actualment, al vostre barri, poble o ciutat, hi ha desigualtats econòmiques? Parleu-ne a l'aula. Citeu altres pel·lícules on nens amb situacions difícils en siguin protagonistes.

ACCIÓ

El film retrata la vida quotidiana de la postguerra a Roma: fixeu-vos en els carrers, la roba que porta la gent, els transports (bicis, tramvies, carros tirats per cavalls...). Hi ha cues per a demanar feina, cues per a entrar a l'església on s'ofereix un plat de sopa, les dones recullen l'aigua a un pou amb cubells, la gent empenyora objectes per subsistir... Aquest paisatge podria ser semblant al de Madrid o Barcelona als anys 40? Quines diferències hi trobeu amb les vostres ciutats o pobles actualment? Què ha canviat i què no? Agafeu les vostres càmeres i dugueu mostres d'on veieu aquestes diferències amb l'actualitat.

REFLEXIÓ

Malgrat que la pel·lícula ens expliqui una història molt crua, possiblement també ens transmeti sentiments positius. Quins són? Compartiu-los a l'aula.

Proposta d'activitats

REFLEXIÓ

Al film veiem que Bruno treballa a una gasolinera. I no va a l'escola. Té al voltant dels 7 anys. Hauria d'estar treballant a aquesta edat? Per què ho fa en comptes d'anar a l'escola? Creieu que actualment hi ha nens i nenes en la mateixa situació? Reviseu a l'aula la [Declaració Universal dels Drets dels Infants](#) (LINK 5) i discutiu sobre quins principis es vulneren i per què.

Al film veiem que Bruno treballa a una gasolinera i no va a l'escola. Té al voltant dels 7 anys. Hauria d'estar treballant a aquesta edat? Per què ho fa en comptes d'anar a l'escola?

Completeu el visionat

BIBLIOGRAFIA I FILMOGRAFIA

Aguilar Alvear, Santiago. *Vittorio De Sica*. Madrid : Cátedra, 2015.

LINK 4:

<https://www.youtube.com/watch?v=Myo2vOIGvLQ>

De Sica, Vittorio. *Ladrones de bicicletas*. México: Era, cop.1977. Ladrón de bicicletas (Ladri di biciclette) (DVD). Barcelona: Manga Films, DL 2005.

LINK 5:

<http://www.amnistiacatalunya.org/edu/docs/nu-dec-infants.htm>

Ladrón de bicicletas. En Agel, Henri. Vittorio de Sica. Madrid: Rialp, 1957. Pàg. 85-106.

Tots els llibres, revistes, pel·lícules i bandes sonores citats els trobareu a la Biblioteca del Cinema.

Ladrón de Bicicletas. En Méndiz Noguero, Alfonso. *Cómo se hicieron las grandes películas*. Madrid: CieDossat, 2003.

Topogràfic del film:

V 8141

Miret, Rafel. *Ladrón de bicicletas, Vittorio De Sica*. "Dirigido por", núm. 340 (dic. 2004), pàg. 44-45.

Links:

LINK 1:

<https://www.youtube.com/watch?v=jYZ4u7SqjPs>

LINK 2:

https://www.youtube.com/watch?v=C_UbSJoluw

LINK 3:

<https://www.filmoteca.cat/web/ca/exposicio/multiversions>